

BYGGNADS
VÅRDS
FÖRENINGEN

2025-09-15

Till Länsstyrelsen i Skåne län

Adresseras till:
Samhällsbyggnad, bygglovsenheten
E-post: kommunen@ystad.se

kopia:
registrator@raa.se
byggnadsvard@regionmuseet.se

Överklagande beträffande Hamnen 2:29 (Bornholmsgatan 22) i Ystad, Ystads kommun - rivningslov, Dnr 2025/94

Beslut som överklagas

Myndighetsnämnden i Ystads kommun beslut om rivningslov för, fastigheten Hamnen 2:29 (Bornholmsgatan 22) i Ystad. Kommunens diarienummer: 2025/94

Klagande

Svenska byggnadsvårdsföreningen (nedan förkortat SBF).

Yrkanden

- SBF yrkar att länsstyrelsen upphäver beslutet om rivningslov beträffande Hamnen 2:29, Ystad.
- SBF yrkar på inhibition beträffande genomförande av det beslutade rivningslovet, till dess att detta har vunnit laga kraft.

Motivering, sammanfattning:

Ansökan om rivningslov avser Swecox sorteringsverk för koks på Revhuskajen, tillsammans med tillhörande våghus och garage/personalutrymme. Byggnaden uppfördes sannolikt under 1950-talets början i samband med utbyggnaden av Revhuskajen för kol- och kokshantering.

Utifrån inlämnat underlag och den antikvariska förundersökning som genomförts konstateras att byggnaden har ett *högt kulturhistoriskt värde* kopplat till Ystads industri- och hamnhistoria. Samtidigt framgår att byggnadens skick är dåligt, att verksamheten sedan länge upphört och att fastigheten är en del av det område som i översiktsplanen pekats ut för stadsomvandling inom

ramen för Hamnstaden. Med hänvisning till byggnadens unika värden anser SBF dock att byggnaden bör bevaras eftersom en rivning innebär en oåterkallelig förlust för staden och berättelsen om dess historia. En rivning av sorteringsverket skulle därför medföra risk för påtaglig skada på riksintresset.

Bakgrund

Sorteringsverket på Revhuskajen är ett tydligt exempel på Ystads industriella arv och en viktig del av hamnens identitet. Även om gällande detaljplan från 1952 anger området för hamnändamål utan särskilda skyddsbestämmelser, visar senare planeringsdokument tydligt att kulturmiljön ska ses som en resurs och att rivning bör undvikas om andra lösningar är möjliga. Den fördjupade översiktsplanen *Ystad 2030* lyfter särskilt fram kulturmiljön som en tillgång för stadsutveckling, och pekar på behovet av att värna historiska byggnader även i samband med förändringar i hamnområdet.

Revhuskajen ligger dessutom inom influensområdet för riksintresset för kulturmiljövården, där hamnverksamheten utgör ett centralt motiv, och området har också identifierats som särskilt värdefullt i *Kulturmiljöprogram för Skåne* (2006). På lokal nivå framhåller *Miljöprogram för Ystad 2021–2025* att kulturmiljöer måste identifieras tidigt och användas som en resurs i samhällsutvecklingen. Detta knyter an till det nationella miljömålet *God bebyggd miljö*, där bevarande av kulturarvet lyfts som en grund för hållbar och socialt förankrad stadsutveckling.

En rivning av sorteringsverket skulle innebära en oåterkallelig förlust av ett identitetsskapande och kulturhistoriskt värdefullt inslag i Ystads hamn. Byggnadens arkitektur, funktionella utformning och framträdande placering gör den till en tydlig tidsmarkör, och den sista kvarvarande av minst fem liknande anläggningar i hamnen. Ett bevarande skulle visserligen kräva tekniska åtgärder och medföra kostnader, men att låta byggnaden stå utan åtgärder riskerar också förfall och samma totala förlust av värden.

Miljökonsekvensbeskrivningen för hamnområdet (2019) visar att stadsomvandlingen innebär rivningar, men att prioritering görs för byggnader med högst kulturhistoriskt värde. Sorteringsverket tillhör den kategori av byggnader som är centrala för att förstå hamnens utveckling och stadens industriella historia. Det finns därför goda skäl att avvakta rivning, och istället inkludera byggnaden som en värdebärande del i stadsomvandlingen, med åtgärder som kan säkerställa både dokumentation och integration i framtida stadsstruktur.

De industriehistoriska byggnaderna har ett symbolvärde för det moderna samhället där industrin var förutsättningen för välfärdsstatens framväxt. Detta anges som ett uttryck för riksintresset för Ystad [M 167] enligt följande: ”Byggnader för hamnverksamheten och järnvägen samt industrimiljöer på utfyllnadszonen i vattnet, som visar krafterna bakom stadens tillväxt under 1800- och 1900-talen”. SBF anser därför att en rivning av sorteringsverket skulle medföra risk för påtaglig skada på riksintresset. Genom att bevara sorteringsverket kan Ystad fortsätta att använda sin industrihistoria som en resurs, stärka platsens identitet och skapa en levande och hållbar stadsdel där kulturarvet är en aktiv del av framtidens stadsbild

Ärendet

Ansökan om rivningslov inlämnades av Ystad Hamn Logistik AB 2025-02-27. Rivningen motiveras med att byggnaden ligger på ofri grund, är i dåligt skick, inte fyller någon funktion samt att området enligt FÖP 2030 är avsett för färjeläge och hamnändamål. Till ansökan har bifogats rivningsplan, miljöinventering och situationsplan.

Bygglovsenheten har begärt en antikvarisk förundersökning, vilken utförts av Barup & Edström Arkitektkontor AB (2025-04-03). Stadsantikvarien har yttrat sig (2025-04-23) och avstyrkt rivning innan en fördjupad strategi för identitet och kulturmiljöarv tagits fram inom ramen för Hamnstad.

Enligt den antikvariska förundersökningen är Swecox sorteringsverk:

- Ett välbevarat exempel på 1900-talets industriarkitektur.
- Ett landmärke vid inloppet till inre hamnen.
- En viktig minnesbärare av hamnens tidigare funktioner och kokshanteringens betydelse för Ystad.

Byggnaden bedöms motsvara Klass 2 enligt tidigare kulturmiljöutredning ("kulturhistoriskt värdefull byggnad"). Våghuset och garaget har lägre värde (Klass 0). Stadsantikvarien framhåller särskilt att byggnaden är *den sista av sitt slag* (minst fem sorteringsverk fanns tidigare i hamnen) och därmed har ett unikt identitetsvärde.

Sammanfattning av skäl för att avstyrka rivningen

- Den antikvariska förundersökningen: Sorteringsverket utgör den sista kvarvarande av flera koksverk i Ystad hamn. Med sitt framträdande läge och brokiga form fungerar byggnaden som en tydlig tidsmarkör och ett viktigt inslag i hamnens siluett. Det är en identitetsskapande byggnad med stark koppling till stadens industriella utveckling under 1900-talet.
- Stadsantikvariens utlåtande: Stadsantikvarien understryker i sitt remissvar byggnadens betydande kulturhistoriska värde och att en rivning vore en oåterkallelig förlust.
- Planeringsunderlag: I FÖP Ystad 2030 och kommunens miljöprogram betonas vikten av att kulturmiljöer ska beaktas som en resurs vid stadsutveckling. Rivning strider mot dessa mål.
- Riksintresse för kulturmiljövården: SBF anser att en rivning av sorteringsverket skulle medföra risk för påtaglig skada på riksintresset. Området bör ingå i ett fördjupat analysarbete kopplat till stadsomvandlingsprojektet Hamnstad. Denna utredning bör avvaktas före ev. beslut om rivning.

Mot bakgrund av ovanstående anser vi att byggnaden har ett sådant kulturhistoriskt värde att rivningslov inte bör ges med hänvisning till plan- och bygglagen 2 kap 6 § och 8 kap 13 §, kulturmiljölagen 1 kap 1 § samt miljöbalken 3 kap 6 §. Vi hänvisar också till det nationella miljö kvalitetsmålet *God bebyggd miljö* och *det Arkitekturpolitiska målet*, båda antagna av riksdagen, och som anger att det kulturella och historiska arvet ska bevaras, användas och utvecklas. Vi avstyrker därför rivningen och yrkar att beslutet upphävs eller åtminstone att frågan skjuts upp till dess att en fördjupad kulturmiljöanalys genomförts inom ramen för riksintresset och stadsomvandlingen av Hamnstad.

Talerätt med hänvisning till Århuskonventionen

Svenska byggnadsvårdsföreningen uppfyller villkoren för talerätt enligt Århuskonventionen. Högsta domstolen har fastställt en dom som innebär att SBF fick talerätt i ett rivningslovsärende med hänvisning till att föreningen har till huvudsakligt ändamål att tillvarata kulturmiljöintressen och uppfyller kriterierna i 16 kap. 13 § miljöbalken och därför har klagorätt med stöd av 13 kap. 8 § plan- och bygglagen och 42 § förvaltningslagen. (HD 2023-11-17. Mål nr Ö 7708-22).

För Svenska byggnadsvårdsföreningen, dag som ovan.

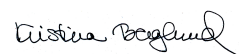

Ulrika Lindh
Styrelseordförande

Stephan Fickler
Verksamhetsledare

Arianna Benigno
Länsombud, Skåne län

Kristina Berglund
Adjungerad styrelseledamot

Svenska byggnadsvårdsföreningen är en oberoende, ideell miljöorganisation med cirka 6000 medlemmar som grundades i samband med det av Europarådet utlysta byggnadsvårdsåret 1975. Föreningens ändamål är att sprida och förmedla kunskap om byggnadsvård, byggnadskultur och hållbart byggande, att slå vakt om vårt byggda och gröna kulturarv som resurs i samhällsutvecklingen samt att främja god kvalitet i nutida stadsplanering.